

อุปสรรคในการพัฒนากฎหมายขยะอาหารในประเทศอังกฤษ

Obstacles to the development of Food Waste Law in England

(วันรับบทความ: 15 มกราคม 2564; วันแก้ไขบทความล่าสุด: 28 มกราคม 2564; วันตอบรับการตีพิมพ์บทความ: 3 กุมภาพันธ์ 2564)

ปีติเทพ อยู่ยืนยง*

Pedithep Youyuenyong*

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มุ่งอภิปรายพัฒนาการของนโยบายขยะอาหารและแนวโน้มของกฎหมายลดขยะอาหารในประเทศอังกฤษ ในช่วงระหว่างปี 2015 ถึง 2019 รวมทั้งแนวคิดการตรากฎหมายเพื่อบังคับใช้การซื้อบังคับว่าด้วยขยะของสหภาพยุโรป การเสนอแนะการลดขยะอาหารภาคบังคับ รายงานและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับปัญหาขยะอาหารในช่วงหลายปีที่ผ่านมา และมาตรการให้อำนาจหน่วยงานจัดการขยะอาหารการอภิปรายในบทความฉบับนี้นำไปสู่ข้อสรุปว่าแนวคิดการลดขยะอาหารภาคบังคับจะมีผลอย่างไรและนำไปสู่การอภิปรายถึงผู้มีส่วนได้ส่วนได้ในการปฏิรูปกฎหมายขยะอาหารในระยะยาว พร้อมกับชี้ให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิรูปกฎหมายขยะอาหาร อีกทั้งยังวิเคราะห์ในประเด็นที่ว่าจะจัดอุปสรรคในการปฏิรูปกฎหมายขยะอาหารได้อย่างไรหรือการพัฒนากฎหมายขยะอาหารควรเป็นไปเช่นไร

คำสำคัญ: ขยะอาหาร, กฎหมาย, นโยบาย, อุปสรรค, ประเทศอังกฤษ

Abstract

This article aims to discuss the development of food waste policy and the prevailing trends in food waste law in England that took place between 2015 and 2019. The discussion also includes the concept of enacting the implementing legislation of the EU Waste Framework Directive, the recommendations of mandatory food waste reduction, the reports and recommendations on the issues of food waste addressed in recent years, and reinforcement measures rectified by granting the power (or legal entities) for all agencies involved in food waste management. The discussions are summarized in terms of how concept of the mandatory food waste reduction in England can be put into effect before a further discussion of food waste stakeholders participating in long-term legal reform is set up, and what problems and obstacles are encountered in food waste law reform. In addition, the discussions are analysed in terms of how these obstacles can be removed or how development of the food waste law in England can be fostered.

Keywords: Food Waste, Law, Policy, Obstacles, England

---

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, E-mail: pedithep.y@cmu.ac.th

1. บทนำ

ในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 มาจนถึงปี ค.ศ. 2019 ประเทศอังกฤษได้มีความพยายามหลายประการสนับสนุนให้มีการต่อสู้กับปัญหาภาวะขยะอาหาร (food waste) ล้นตลาด กล่าวคือ อาหารประมาณถึง 10 ล้านตันในแต่ละปีจะต้องถูกทิ้งขว้าง (throws away) ไปอย่างสูญเปล่าและแทบจะที่ไม่มีผู้ใดได้ประโยชน์จากอาหารที่ถูกทิ้งขว้างให้กลายเป็นขยะ (House of Commons, 2017) แต่ในอีกด้านหนึ่งนั้นประเทศอังกฤษยังเผชิญปัญหาจากผู้หิวโหยและขาดแคลนอาหาร ไม่ว่าจะเป็นคนไร้บ้าน (homeless people) ที่ปราศจากที่อยู่เป็นหลักแหล่งที่ดีหรือผู้มาจากครอบครัวยากจน (poor people) ที่มีรายรับไม่พอกับรายจ่ายก็ตาม ต่างก็ไม่มีอาหารเพียงพอในการบริโภคในชีวิตประจำวัน (WRAP, 2009) ชำียงอาจไม่มีช่องทางแสวงหารายได้ในชีวิตประจำวันเพื่อจับจ่ายใช้สอยซื้อหาอาหารมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องในชีวิตจริง ในอีกด้านหนึ่งนั้นขยะอาหารในประเทศอังกฤษก็เป็นของเสียประเภทขยะอินทรีย์ (organic waste) ในรูปแบบหนึ่ง ที่เหลือทิ้งจากการบริโภคในครัวเรือน (households) หรือเหลือทิ้งจากธุรกิจให้บริการอาหารไม่ว่าจะเป็นเหลือทิ้งจากร้านอาหารจานด่วน (fast food restaurants) ซูเปอร์มาร์เก็ต (supermarkets) ตลาดสด (fresh markets) และร้านขายของชำ (grocery stores) เป็นขยะในรูปแบบที่เน่าเปื่อยย่อยสลายได้ง่าย ส่งกลิ่นเหม็น และมีสารประกอบอินทรีย์ที่มีความเข้มข้นสูง หากปราศจากความระมัดระวังอย่างสมเหตุสมผลหรือการปฏิบัติที่เหมาะสมในการบริหารจัดการขยะอาหารในท้องถิ่น (ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่เทศบาลพลาดการจัดเก็บขยะอาหารจากครัวเรือนรายวัน/รายสัปดาห์ (missed collections) ที่פקอาศัยไม่ได้สร้างระบบรองรับการจัดเก็บและบำบัดขยะอาหารจากผู้พักอาศัย (food waste service) และท้องถิ่นละเลยต่อกระบวนการนำขยะอาหารหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ (recycling food waste) ในภาคการเกษตรและพัฒนาปรับปรุงคุณภาพดิน เป็นต้น) (Local Government and Social Care Ombudsman, 2017) สิ่งเหล่านี้ย่อมนำไปสู่ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (environment) และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) ในระยะยาวได้

ดังนั้นแล้วในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี ค.ศ. 2015 ถึงปี ค.ศ. 2019) รัฐบาลอังกฤษให้การสนับสนุนโครงการลดขยะอาหารขึ้นมามากหลายโครงการเพื่อตอบสนองต่อปัญหาขยะอาหาร ตัวอย่างเช่น โครงการธนาคารอาหาร (Food Banks) เพื่อเป็นจุดบริจาคอาหารที่เหลือทิ้งจากการบริโภคในชีวิตประจำวันหรืออาหารที่เหลือทิ้งจากการจัดจำหน่ายในท้องตลาด จุดบริการของโครงการดังกล่าวได้กระจายอยู่ทั่วประเทศอังกฤษ ทำให้ผู้คนไร้บ้านและผู้มาจากครอบครัวยากจนสามารถขออาหารที่เหลือทิ้งจากการบริโภคในชีวิตประจำวันหรือเหลือทิ้งจากการวางขายในท้องตลาดเหล่านี้ได้ แล้วนำอาหารที่เหลือทิ้งเหล่านั้นมาบริโภคประทังความหิวหรือบริโภคยังชีพเพื่อมีชีวิตอยู่ต่อไปในภายภาคหน้า (Sara Priestley, 2016) โครงการนี้เป็นเกิดจากการอาศัยความร่วมมือทั้งผู้บริโภค (consumers) ผู้ค้าปลีก (retailers) และภาคอุตสาหกรรมอาหาร (food industry) รวมทั้งโครงการลดขยะอาหารในลักษณะเช่นนี้ได้ถูกดำเนินการโดยองค์กรการกุศล (volunteer-based organisations) ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลอังกฤษ เป็นต้น (HM Government, 2018)

อย่างไรก็ตาม ประเทศอังกฤษเองกลับไม่มีมาตรการบังคับให้เกิดการลดขยะอาหาร (no mandatory food waste reduction) และมาตรการอื่น ๆ ที่สนับสนุนผู้บริโภค ผู้ค้าปลีกและภาคอุตสาหกรรมอาหารเข้าร่วมโครงการลดขยะอาหารที่ดำเนินการหรือสนับสนุนโดยองค์กรของรัฐหรือองค์กรอาสาสมัครอื่น ๆ แม้ว่าโครงการลดขยะอาหารจะต้องมีต้นทุนค่าใช้จ่ายอยู่บ้าง แต่หากมีมาตรการจากภาครัฐมาส่งเสริมสนับสนุนแล้วผู้เข้าร่วมโครงการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการอาจได้รับประโยชน์ทั้งต่อการดำรงชีพของตนเองและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปในคราวเดียวกัน

บทความฉบับนี้ไม่ได้ประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของโครงการลดขยะอาหารที่รัฐบาลอังกฤษได้ให้การสนับสนุนและประสบความสำเร็จในแง่ของการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้พิวโหยในสังคมและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาแล้ว หากแต่ประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิรูปกฎหมายส่งเสริมสนับสนุนให้ลดปริมาณขยะอาหารในท้องตลาด อีกทั้งยังวิเคราะห์ในประเด็นที่ว่า จะขจัดอุปสรรคในการปฏิรูปกฎหมายขยะอาหารได้อย่างไรหรือการพัฒนากฎหมายขยะอาหารควรเป็นไปเช่นไร

2. นโยบายและกฎหมายขยะอาหารในประเทศอังกฤษ

ขยะอาหาร หมายถึง อาหารหรือส่วนเหลือทิ้งที่กินไม่ได้ของอาหาร (inedible parts of food) ที่ถูกนำไปเข้าสู่กระบวนการบำบัดหรือถูกกำจัดออกไปจากห่วงโซ่อุปทาน รวมไปถึงการนำขยะอาหารไปทำปุ๋ยหมัก การนำขยะอาหารไปปลูกที่ดินเพาะปลูก การนำขยะอาหารไปใช้ร่วมกับเทคโนโลยีหมักย่อยแบบไร้อากาศ การนำขยะไปสร้างพลังงานเชื้อเพลิงที่ได้จากกระบวนการทางชีวภาพ การผลิตพลังงานไฟฟ้าร่วมกับพลังงานความร้อน (โคเจนเนอเรชั่น) การนำขยะอาหารไปทิ้งลงสู่ท่อระบายน้ำ การฝังกลบขยะอาหารบนดินและการทิ้งขยะอาหารลงสู่ทะเล (FUSIONS, 2016)

ในปี 2014 คณะกรรมาธิการสหภาพยุโรปแห่งสหราชอาณาจักร (European Union Committee) แห่งสภาขุนนาง (House of Lord) หรือสภาสูงในรัฐสภาแห่งสหราชอาณาจักร ได้เคยออกเอกสารที่มีชื่อเรียกว่า “Counting the Cost of Food Waste: EU Food Waste Prevention” หรือ “เอกสารว่าด้วยการนับต้นทุนของขยะอาหาร: การป้องกันขยะอาหารสหภาพยุโรป” (House of Lords, 2014) เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารฉบับแรก ๆ ที่ระบุถึงผลกระทบในด้านลบที่เกิดจากขยะอาหารล้นตลาดและการบริโภคอาหารอย่างไร้ขีดจำกัดที่สามารถก่อให้เกิดปัญหาภาวะโลกร้อน (global warming) เนื่องมาจากก๊าซมีเทน (methane) ซึ่งนับวันจะถูกปลดปล่อยออกมาจากกระบวนการฝังกลบขยะอาหาร (food waste landfill) ปริมาณการรั่วไหลของก๊าซมีเทนออกสู่ชั้นบรรยากาศโลกเป็นการเพิ่มการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (greenhouse gas emissions) ไปสู่ในชั้นบรรยากาศโลก (Government Office for Science, 2017) ผลที่ตามมานั้นคือความร้อนจากดวงอาทิตย์ที่สะท้อนกลับจากพื้นดินไปสู่ชั้นบรรยากาศ ความร้อนดังกล่าวไม่สามารถออกไปนอกชั้นบรรยากาศโลกได้ แล้วความร้อนดังกล่าวถูกเก็บกักไว้ในชั้นบรรยากาศโลก ผลที่ตามมานั้นก็คือโลกมีอุณหภูมิมากขึ้น จนเกิดภาวะโลกร้อนไปในที่สุด อีกทั้งคณะกรรมาธิการสหภาพยุโรปแห่งสหราชอาณาจักรยังได้แสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับกระบวนการอื่น ๆ ในการผลิตอาหาร (food production) ตามกิจกรรมในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหาร ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การนำเข้าวัตถุดิบ การนำเข้า

วัตถุดิบ การจัดเก็บสินค้า การกระจายสินค้า การวางขายในท้องตลาด ไปจนถึงการให้บริการอาหารในสถานที่ต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่อาจก่อให้เกิดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (carbon dioxide emissions) และก๊าซอื่น ๆ ที่สร้างปรากฏการณ์กระจกได้ เช่น ไนตรัสออกไซด์ (Nitrous oxide) ซีเอฟซี (Chlorofluorocarbon) ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน (Hydrofluorocarbons) เป็นต้น

ในฐานะที่สหราชอาณาจักร (ประเทศอังกฤษ ประเทศเวลส์ ประเทศสกอตแลนด์และประเทศนอร์เทิร์นไอร์แลนด์) เป็นส่วนหนึ่งของสหภาพยุโรป (European Union หรือ EU) เป็นประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรป (EU Member State) สหราชอาณาจักรเองควรมีบทบาทการวางนโยบายและมาตรการสำหรับลดผลกระทบเกี่ยวกับขยะอาหารโดยอาศัยการนำนโยบายขยะยุโรป (EU Waste Policy) (House of Commons Library, 2016) มาเป็นแนวทางสร้างอิทธิพลและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหาร ในขณะเดียวกันสหราชอาณาจักรต้องสร้างความตระหนักถึงต้นทุนที่แท้จริงของการดำรงอยู่ของขยะอาหารและสะท้อนผลกระทบภายนอกในทางลบ (externality costs) หรือผลกระทบภายนอกในด้านลบ (negative externalities) จากกระบวนการในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหาร เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารหรือสร้างแรงจูงใจให้หันมาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารในชีวิตประจำวัน มาทดแทนการบริโภคอาหารแบบดั้งเดิมที่เคยทำเป็นประจำในชีวิตประจำวัน

อีกประการหนึ่งเอกสารฉบับนี้ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของความร่วมมือและการประสานงาน (House of Lords, 2014) ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหารประสานความร่วมมือจัดตั้งโครงการหรือดำเนินกลไกร่วมด้วยช่วยกันลดปริมาณขยะอาหารในชีวิตประจำวันและในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานความร่วมมือในเบื้องต้นเพื่อปฏิบัติตามกรอบกฎหมายและนโยบายสหภาพยุโรปว่าด้วยขยะ (EU waste legislation and policy) (House of Commons Library, 2016) ที่มีเป้าหมายหลักในการป้องกันการเกิดขยะ (waste prevention) ภายใต้อำนาจที่ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปมีการนำเอาขยะอาหารมาใช้ซ้ำหรือหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ รวมไปถึงการบำบัดที่เหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้อาหารที่เหลือกินเหลือใช้กลายเป็นขยะหรือป้องกันไม่ให้เกิดขยะอาหารจากการที่ถูกทิ้งทิ้งขว้างในชีวิตประจำวัน การปฏิบัติเช่นนี้เป็นการจัดการภายใต้หลักการจัดการขยะแบบมีลำดับชั้น (waste hierarchy) (European Commission, 2010) ซึ่งเริ่มต้นในขั้นแรกตั้งแต่การลดป้องกันไม่ให้เกิดขยะอาหาร (prevention) แล้วไล่ลำดับชั้นต่อไปตั้งแต่การใช้ซ้ำ (reuse) การหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ (recycling) การบำบัดขยะ (recovery) ไปจนถึงขั้นสุดท้ายการกำจัด (disposal) (นำเอาหลักการมาจากข้อบังคับสหภาพยุโรป EU Waste Framework Directive 2008/98/EC) (European Commission, 2019)

แม้ว่าบางประเทศในสหราชอาณาจักร นั่นก็คือประเทศเวลส์และประเทศสกอตแลนด์ ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายบางอย่างอันมีส่วนช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหารตระหนักถึงโทษภัยของขยะอาหารและกำหนดกิจกรรมคัดแยก (separate) ขยะอาหารออกจากขยะอื่นๆ ให้เป็นกิจกรรมภาคบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (mandatory local authorities) ในขณะที่มีการจัดเก็บ (collection) ขยะมูลฝอยจากครัวเรือน รวมไปถึงภาคธุรกิจและภาคเอกชนต้องมีส่วนร่วมใน

กิจกรรมดังกล่าวโดยต้องคัดแยกขยะอาหารออกจากขยะประเภทอื่นๆ ในสถานที่ของตนก่อนที่จะมีการจัดเก็บจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Sara Priestley, 2016) ในทางตรงกันข้ามประเทศอังกฤษ และประเทศนอร์เวย์นอร์แลนด์กลับไม่มีการกำหนดเป้าหมายเฉพาะในการลดขยะอาหารแบบภาคบังคับ (mandatory food waste reduction targets) และไม่มีมาตรการกำหนดให้มีคัดแยกขยะอาหารในขณะที่มีการจัดเก็บขยะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (mandatory separate food waste collection requirements)

ในขณะที่ประเทศอังกฤษไม่มีกฎหมายบัญญัติโดยชัดแจ้งเพื่อสนับสนุนการลดขยะอาหารแบบภาคบังคับ ในทางกลับกันประเทศอังกฤษก็มีความคิดริเริ่มภาคสมัครใจ (voluntary initiatives) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหาร ผ่านการริเริ่มโครงการรณรงค์เกี่ยวกับขยะอาหารในรูปแบบต่างๆ ด้วยความเต็มใจ ปราศจากการถูกบังคับโดยกฎหมายแต่อย่างใด (United Nations Environment Programme, 2014) การริเริ่มในลักษณะเช่นนี้เองทำให้ในเวลาต่อมาประเทศอังกฤษมีโครงการลดขยะอาหาร (food waste schemes) ทั้งที่ดำเนินโดยรัฐบาลเองหรือโครงการที่องค์กรเอกชนดำเนินการแล้วรัฐบาลให้การส่งเสริมสนับสนุน เช่น โครงการแฟร์แชร์ (FareShare) ที่ดำเนินการเป็นตัวกลางรับบริจาคอาหารที่ใกล้หมดอายุหรือหมดอายุแล้วแต่อยู่ในสภาพดีจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่หรือซูเปอร์มาร์เก็ต เพื่อดำเนินการนำอาหารดังกล่าวไปส่งมอบให้กับองค์กรการกุศลเพื่อนำไปประกอบเลี้ยงอาหารแก่ผู้ยากไร้หรือนำไปส่งมอบให้กับคนไร้บ้าน (FareShare, 2018) โครงการฟู้ดคลาวด์ (FoodCloud) ที่ดำเนินการผ่านแอปพลิเคชันโทรศัพท์มือถือ (application) ที่ถูกออกแบบมาให้ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ซูเปอร์มาร์เก็ตหรือภาคอุตสาหกรรมผลิตอาหาร สามารถแจ้งข้อมูลขอบริจาคอาหารที่เหลือทิ้งจากการขายหรือเหลือทิ้งจากการผลิต โดยอาหารดังกล่าวต้องอยู่ในสภาพที่สามารถบริโภคได้ เพื่อให้องค์กรการกุศลมาขอรับบริจาคจากสถานที่หรือที่อยู่ของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ ซูเปอร์มาร์เก็ตหรือภาคอุตสาหกรรมผลิตอาหาร แล้วองค์กรการกุศลดังกล่าวมีหน้าที่นำไปประกอบเลี้ยงให้กับผู้ยากไร้หรือนำไปส่งมอบให้กับคนไร้บ้านอีกทอดหนึ่ง (FoodCloud, 2016) และโครงการธนาคารอาหารหรือฟู้ดแบงค์ของทรัสเซลล์ทรัสต์ (Trussell Trust's Foodbanks) ที่ดำเนินการบริจาคอาหารเหลือทิ้งจากการจำหน่ายหรือจากการบริโภค ผ่านการกำหนดจุดขอรับบริจาคอาหารและแจกจ่ายอาหารให้กับประชาชนที่เป็นผู้ยากไร้หรือมีความยากลำบากทางเศรษฐกิจครัวเรือน ซึ่งมีจุดฟู้ดแบงค์กระจายอยู่ทั่วประเทศอังกฤษ (Trussell Trust, 2016) เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่าการไม่มีกฎหมายเพื่อลดขยะอาหารแบบภาคบังคับอาจไม่ได้เป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อลดขยะอาหาร ในขณะเดียวกันกลับมีการแตกยอดโครงการรณรงค์เกี่ยวกับการลดขยะอาหารใหม่ๆ หรือความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหารเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก พร้อมกับรัฐบาลอังกฤษยังให้การสนับสนุนการดำเนินกลไกของโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ยากไร้หรือคนไร้บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเอาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารผ่านระบบแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ มาเป็นเครื่องมือสร้างกลไกดำเนินโครงการลดขยะอาหารของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหาร แต่ในอีกด้านกลับไม่พบมาตรการอื่นๆ ที่มาคอยเกื้อหนุนให้องค์กรสาธารณกุศลหรือองค์กรเอกชนรายอื่นๆ หันมาดำเนินกิจกรรมลดขยะอาหารทั้งในส่วนที่เป็นขยะอาหารในครัวเรือนหรือขยะอาหารจากภาคธุรกิจกับภาคอุตสาหกรรม อีกทั้งประเทศอังกฤษกลับไม่

มีการกำหนดเป้าหมายเฉพาะในการลดขยะอาหารแบบภาคบังคับและไม่มีมาตรการกำหนดให้มีคัดแยกขยะอาหารในขณะที่มีการจัดเก็บขยะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทางตรงกันข้ามบริษัทผู้รับสัมปทาน (เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน) จัดเก็บขยะจากครัวเรือนหรือภาคธุรกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง มีอิสระที่จะกำหนดกระบวนการจัดเก็บและกำจัดขยะอาหาร (food waste collection process and dispose) ด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น บริษัทบีฟฟา (Biffa) (Biffa, 2019) ผู้รับสัมปทานบริการจัดเก็บขยะตามบ้านเรือนประชาชนสัมพันธ์ณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะอาหารออกจากขยะประเภทอื่นๆ เพื่อให้สะดวกต่อการจัดเก็บไปบำบัด เมื่อจัดเก็บเรียบร้อยแล้วก็จะนำไปบำบัดผ่านกระบวนการเทคโนโลยีหมักย่อยแบบไร้อากาศ (anaerobic digestion หรือ AD) โดยนำขยะอาหารไปหมักย่อยสลายโดยจุลินทรีย์แบบไม่ใช้ออกซิเจนแล้วนำไปสร้างเป็นพลังงานทดแทน (renewable energy) เป็นต้น

อาจมีคำถามตามมาว่าหากไม่มีกฎหมายขยะอาหาร (food waste legislation) เป็นการเฉพาะแล้วอะไรเป็นอุปสรรคในการพัฒนากฎหมายที่ทำให้รัฐบาลอังกฤษไม่กำหนดมาตรการส่งเสริมการคัดแยกขยะอาหารหรือระบุมมาตรการสนับสนุนให้เกิดการลดขยะอาหารในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหาร ประการแรก โครงการรณรงค์เกี่ยวกับการลดขยะอาหารเป็นเรื่องที่องค์กรสาธารณะกุศลหรือองค์กรของรัฐแต่ละองค์กรดำเนินการในทำนองต่างคนต่างคิดต่างคนต่างความเห็น (everybody has their own opinions) ต่างก็มีการดำเนินการภายใต้ค่านิยมและภารกิจขององค์กรของตน กลไกที่ดำเนินจากหลากหลายองค์กรและหลากหลายวิธีการจึงไม่อาจทำให้เกิดความกลมกลืนหรือมีมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เป็นเอกภาพ ประการที่สอง ประเทศอังกฤษปราศจากการกำหนดเครื่องมือจูงใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหารหันมาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมลดการก่อขยะอาหารหรือสร้างแรงจูงใจให้เกิดการคัดแยกขยะอาหารในสถานที่ของตน เมื่อไม่มีมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้ตระหนักถึงต้นทุนทางสิ่งแวดล้อมหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองแล้ว ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้อาจจะเลือกดำเนินการหรือเลือกไม่ดำเนินการลดขยะอาหารในการดำเนินชีวิตหรือในการดำเนินธุรกิจการค้าของตน แม้จะกล่าวอ้างได้ว่าในปัจจุบันผู้รับสัมปทานบริการจัดเก็บขยะตามบ้านเรือนได้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียม (fees) ของผู้ทิ้งขยะอาหารจากครัวเรือนหรือภาคธุรกิจ (เช่น ค่าธรรมเนียมการจัดเก็บขยะมูลฝอย) แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้ตระหนักและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในการหันมาคัดแยกขยะอาหารหรือหันมาบริจาคอาหารที่ใกล้จะหมดอายุหรือหมดอายุแล้วแต่ยังสามารถรับประทานได้ให้กับผู้ยากไร้ในสังคม ประการที่สาม การบังคับให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหารกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้จะต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ รวมไปถึงเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการดำเนินกลไกเพื่อลดขยะอาหาร อันนำมาซึ่งรายจ่ายและการใช้งบประมาณดำเนินการที่เพิ่มมากขึ้น เมื่อมีรายจ่ายและการใช้งบประมาณดำเนินการที่เพิ่มมากขึ้น อาจไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐในการลดขยะอาหารในภาคธุรกิจหรือในชีวิตประจำวันเท่าที่ควร ประการที่สี่ รัฐบาลอังกฤษไม่ได้กำหนดการอุดหนุนทางการเงิน (financial subsidy) อย่างแน่ชัด ให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหาร ในขณะที่การดำเนินกิจกรรมลดขยะอาหารย่อมมีต้นทุนและรายจ่าย

บางอย่าง เพราะหากมีการสนับสนุนทางการเงินที่ดีจากภาครัฐให้กับภาคเอกชนแล้ว ก็ย่อมดึงดูดให้ภาคเอกชนหันมาลดขยะอาหาร และประการสุดท้าย สหราชอาณาจักรมีกฎหมายหลายสิ่งแวดลอมบางฉบับที่กล่าวถึงหลักเกณฑ์ทั่วไปเพื่อนำไปสู่การสร้างทิศทางแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและผลกระทบอันเนื่องมาจากภาวะโลกร้อน เช่น พระราชบัญญัติ Climate Change Act 2008 (Committee on Climate Change, 2019) ที่ตั้งเป้าหมายให้เกิดการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ผ่านการตรวจนับบัญชีคาร์บอนของแหล่งวัตถุดิบต่างๆ (Carbon Account) ให้ได้ร้อยละ 80 (80 เปอร์เซ็นต์) ภายในปี ค.ศ. 2020 เมื่อเทียบกับปี ค.ศ. 1990 (Committee on Climate Change, 2018) และข้อกำหนด Landfill Allowances and Trading Scheme (England) Regulations 2004 (Environmental Agency, 2019) ที่มุ่งให้เกิดการจัดการและลดปริมาณของเสียที่ย่อยสลายได้ผ่านการดำเนินโครงการ Landfill Allowance Trading Scheme (หรือโครงการ LATs) ที่มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการบำบัดด้วยวิธีฝังกลบอย่างยั่งยืน แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าประเทศอังกฤษจะได้ประยุกต์นำเอาหลักเกณฑ์ทั่วไปในบทบัญญัติเหล่านี้มาจัดทำเป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับลดปริมาณขยะอาหารในประเทศ (Department for Environment, Food & Rural Affairs, 2012)

3. นโยบายและกฎหมายขยะอาหารในประเทศอื่น ๆ (กฎหมายบังคับที่ชัดเจน)

จากที่กล่าวไปแล้ว ทำให้เห็นได้ว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนากฎหมายลดขยะอาหารในประเทศอังกฤษ ในทางตรงกันข้ามหลายประเทศ (หรือแม้กระทั่งบางประเทศในสหราชอาณาจักรเองก็ตาม) ต่างก็ได้บัญญัติมาตรการ (บางมาตรการ) เอาไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย ตัวอย่างเช่น ประเทศ สกอตแลนด์ได้มีการออกกฎหมายขึ้นมาสสนับสนุนให้ภาคอุตสาหกรรมอาหารลดขยะอาหาร ได้แก่ ข้อบังคับ Waste (Scotland) Regulations 2012 (Resource Efficient Scotland, 2014) ที่ส่งเสริมและบัญญัติให้ธุรกิจอาหารที่ผลิตขยะอาหารจำนวนน้ำหนักมากกว่า 5 กิโลกรัมต่อสัปดาห์ (kilograms per week) ในบริเวณพื้นที่ชุมชนเมืองหรือชานเมือง ต้องจัดกระบวนการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิล (recycle) ขยะอาหาร ในทำนองเดียวกันกฎหมายของประเทศไอร์แลนด์เหนือ ได้แก่ Food Waste Regulations (Northern Ireland) 2015 (Northern Ireland Environment Agency, 2015) กำหนดเอาไว้อย่างเหมือนกันว่าให้ธุรกิจอาหารที่ผลิตขยะอาหารมากกว่า 5 กิโลกรัม (kilograms) ต่อสัปดาห์ต้องคัดแยกขยะอาหารของตนออกจากขยะจำพวกอื่น ๆ ก่อนมีการจัดเก็บจากท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นนำไปเข้าสู่กระบวนการบำบัดขยะต่ออีกทอดหนึ่ง ในขณะที่ประเทศเวลส์ได้กำหนดมาตรการ Waste (Wales) Measure 2010 (National Assembly for Wales, 2013) เอาไว้อย่างชัดเจน กำหนดเป้าหมายให้เกิดการลดปริมาณขยะในแต่ละท้องถิ่น โดยตั้งเป้าว่าให้ลดจำนวนขยะถึงร้อยละ 70 (70 เปอร์เซ็นต์) ภายในปี 2024/2025 หากท้องถิ่นใดทำไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่กฎหมายฉบับนี้ได้วางเอาไว้ ท้องถื่นดังกล่าวก็จะถูกลงโทษ (penalty) ในฐานะที่ไม่สามารถทำตามเป้าหมายที่วางไว้ในกฎหมายดังกล่าวได้

นอกจากนี้ ในปี 2016 รัฐสภาแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส (ประเทศฝรั่งเศส) ได้ออกกฎหมาย Supermarket Waste Ban or Law 2016-138 on February 11, 2016 หรือกฎหมาย LOI n° 2016-138 du 11 février 2016 relative à la lutte contre le gaspillage alimentaire (Légifrance, 2018) อันเป็นกฎหมายบังคับให้ซูเปอร์มาร์เก็ตทำการบริจาคอาหารที่เหลือจากการขาย (unsold food) ให้กับองค์กรการกุศลหรือธนาคารอาหารภายในประเทศ แล้วองค์กรการกุศลหรือธนาคารอาหารก็จะนำไปมอบให้กับผู้ยากไร้ต่ออีกทอดหนึ่ง กฎหมายเช่นนี้ทำให้ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย ผู้ค้าส่งและผู้ค้าปลีก (ซูเปอร์มาร์เก็ต) ตระหนักถึงปริมาณการผลิตและปริมาณการวางขายในท้องตลาดให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภคในท้องตลาด หากซูเปอร์มาร์เก็ตปฏิเสธหรือไม่ยอมปฏิบัติตามมาตรการเช่นนี้ ก็จะถูกปรับเป็นจำนวนเงินถึง 75,000 ยูโร (fines of up to €75,000) หรือถูกลงโทษจำคุกถึงสองปี (two years' imprisonment) ในปีเดียวกันสาธารณรัฐอิตาลี (ประเทศอิตาลี) ก็ได้ออกกฎหมายขยะอาหาร ได้แก่ กฎหมาย Italian Law No 166/2016 concerning provisions on the donation and distribution of food and pharmaceutical to limit food waste (หรือกฎหมาย Legge 19 agosto 2016, n. 166 Disposizioni concernenti la donazione e la distribuzione di prodotti alimentari e farmaceutici a fini di solidarietà sociale e per la limitazione degli sprechi. (16G00179) (GU Serie Generale n.202 del 30-08-2016)) (Gazzetta Ufficiale, 2016) กฎหมายอิตาลีมีบทบัญญัติที่คล้ายคลึงกับกฎหมายขยะอาหารของฝรั่งเศส กล่าวคือประเทศอิตาลีใช้มาตรการกระตุ้นทางภาษี (tax incentives) ให้ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่หรือซูเปอร์มาร์เก็ตบริจาคอาหารที่เหลือจากการขายหรืออาหารที่ใกล้หมดอายุให้กับองค์กรการกุศลเพื่อส่งต่ออาหารให้กับผู้ยากไร้ พร้อมกับส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรบริจาคอาหารหรือผลผลิตทางการเกษตรที่เหลือจากการจำหน่ายหรือติดป้ายสินค้าผิดแต่ยังสามารถบริโภคได้อยู่ให้กับองค์กรการกุศลเพื่อส่งต่อให้กับผู้ยากไร้ โดยกฎหมายอิตาลีฉบับนี้ไม่มีบทลงโทษทางอาญาเช่นเดียวกับกฎหมายฝรั่งเศส เมื่อภาคธุรกิจที่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ ก็จะได้รับส่วนลดภาษีขยะ (waste tax cut) ตามสัดส่วนอาหารที่ภาคธุรกิจได้บริจาคไป จะเห็นได้ว่ากฎหมายอิตาลีฉบับนี้ไม่เพียงมุ่งให้การช่วยเหลือแก่อุปสงค์ต่อสังคม (social helps) ในขณะเดียวกันกฎหมายฉบับนี้ยังมุ่งจำกัดปริมาณขยะอาหารในท้องตลาด (limit waste)

4. บทส่งท้าย

กล่าวโดยสรุปประเทศอังกฤษยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายขยะอาหารกำหนดเป้าหมายเฉพาะในการลดขยะอาหารแบบภาคบังคับและไม่มีมาตรการกำหนดให้มีคัดแยกขยะอาหาร ในขณะที่มีการจัดเก็บขยะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการวิเคราะห์ในข้างต้นพบว่าอุปสรรคสำคัญที่เป็นปัญหาต่อการพัฒนากฎหมายเฉพาะมีหลายประการด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการขาดความเป็นเอกภาพของนโยบายของหน่วยงานบริหารจัดการขยะอาหารที่ดีหรือการขาดระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการจัดการขยะอาหารก็ตาม ทำให้เกิดปัญหาการปราศจากบทบัญญัติทางกฎหมายขยะอาหารเป็นการเฉพาะ ข้ำทำให้เกิดช่องว่างไม่มีการกำหนดมาตรการบังคับหรือจูงใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานสินค้าและผลิตภัณฑ์อาหารกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อลดขยะอาหาร ในขณะที่ประเทศร่วมสหราชอาณาจักรเดียวกันอย่างเช่น ประเทศเวลส์และประเทศ

สกอตแลนด์ หรือแม้กระทั่งประเทศร่วมสหภาพยุโรปด้วยกันอย่างเช่น ประเทศฝรั่งเศสและประเทศอิตาลี ต่างก็พยายามที่จะสร้างมาตรการทางกฎหมายขยะอาหารของตนเองโดยกำหนดเป้าหมายเฉพาะในการลดขยะอาหาร (โดยในบางประเทศที่เป็นประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปยึดถือหลักเกณฑ์และอนุวัตรการกฎหมายสหภาพยุโรปที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อบังคับ EU Landfill Directive 1991/31/EC และข้อบังคับ EU Waste Framework Directive 2008/98/EC) ในขณะเดียวกันประเทศเหล่านี้ก็นำเอาหลักเกณฑ์ทั่วไปของกฎหมายสหภาพยุโรปว่าด้วยการจัดการขยะ (เช่น หลักการจัดการขยะแบบมีลำดับชั้น) มาประยุกต์และพัฒนาให้เป็นมาตรการลดขยะอาหารเป็นการเฉพาะในประเทศของตน

สำหรับประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการลดขยะอาหารและไม่มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดให้มีคัดแยกขยะอาหารในลักษณะที่เป็นบทบัญญัติระดับชาติเป็นการเฉพาะ คงมีเพียงกฎหมายระดับท้องถิ่น (ข้อบัญญัติท้องถิ่น) ที่กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการคัดแยกขยะมูลฝอยของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น (ซึ่งมักออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 ประกอบกับอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 25335 และ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535) ซึ่งแม้ว่าจะมีบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกกฎหมายระดับท้องถิ่น (ข้อบัญญัติท้องถิ่น) สำหรับจัดการขยะมูลฝอยหรือสนับสนุนการคัดแยกขยะมูลฝอยของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายระดับชาติที่กำหนดขอบเขตของอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าการด้วยขยะอาหารเอาไว้เป็นการเฉพาะ นั้นหมายความว่าไม่มีหลักเกณฑ์เฉพาะอันเป็นเกณฑ์มาตรฐานกลางสำหรับบริหารจัดการขยะอาหารในท้องถิ่น อีกทั้งประเทศไทยยังไม่มีกระบวนกรดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสร้างระบบหรือกระบวนการจัดการขยะอาหารแบบภาคบังคับในระดับชาติอย่างเป็นรูปธรรม ทำนองเดียวกันภาครัฐเองก็ไม่ได้สร้างกระบวนการหรือเครื่องมือสำหรับกระตุ้นให้เกิดกระบวนการและขั้นตอนรองรับการลดปริมาณขยะอาหารในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นอย่างควบคู่กันไป รวมทั้งไม่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการลดขยะอาหารภาคสมัครใจสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอาหารภายในประเทศ ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของหลายประเทศ (เช่น ประเทศสกอตแลนด์และฝรั่งเศส) เหตุนี้เองจึงเสนอแนะว่าควรมีบทบัญญัติกฎหมายที่ชัดเจนและควรมีการสร้างความเป็นเอกภาพของนโยบายของหน่วยงานบริหารจัดการขยะอาหารไว้โดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดกระบวนการและขั้นตอนในการจัดการขยะอาหารทั้งภาคบังคับและภาคสมัครใจในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาอังกฤษ

- Biffa. (2019). *In recent years, much attention and investment has been focused on persuading Britons to cut the millions of tonnes of food waste produced by households, and to recycle far more of what is wasted.* Retrieved October 2, 2019, <https://www.biffa.co.uk/household-waste/information-for-local-authorities/our-services/food-collections>
- Committee on Climate Change. (2018). *An independent assessment of the UK's Clean Growth Strategy From ambition to action.* London: Committee on Climate Change.
- Committee on Climate Change. (2019). *Ten years of the Climate Change Act: Achievements of the Climate Change Act to date.* Retrieved October 2, 2019, <https://www.theccc.org.uk/our-impact/ten-years-of-the-climate-change-act/>
- Department for Environment, Food & Rural Affairs. (2012). *Landfill Allowance Trading Scheme.* Retrieved October 2, 2019, https://www.legislation.gov.uk/ukia/2012/176/pdfs/ukia_20120176_en.pdf
- Environmental Agency. (2019). *Landfill Allowances and Trading Scheme (LATS) Accounting for rejects at Material recycling sites.* Retrieved October 2, 2019, https://www.wastedataflow.org/documents/guidancenotes/LATS/GN9a_LATS_MRF_Rejects_1.0.pdf
- European Commission. (2010). *Being wise with waste: the EU's approach to waste management.* Brussels: European Commission.
- European Commission. (2019). *Directive 2008/98/EC on waste (Waste Framework Directive).* Retrieved October 2, 2019, <https://ec.europa.eu/environment/waste/framework/>
- FareShare. (2018). *About FareShare.* Retrieved October 2, 2019, <https://fareshare.org.uk/wp-content/uploads/2018/09/Website-media-pack-Sep-2018.pdf>
- FoodCloud. (2016). *FoodCloud Annual Report 2016.* Retrieved October 2, 2019, <https://food.cloud/wp-content/uploads/2017/12/Annual-Report.pdf>
- FUSIONS. (2016). *Food waste definition.* Retrieved October 2, 2019, <http://www.eu-fusions.org/index.php/about-food-waste/10-food-waste-wiki/280-food-waste-definition?highlight=WyJkZWZpbml0aW9uU0=>

- Gazzetta Ufficiale. (2016). *LEGGE 19 agosto 2016, n. 166 Disposizioni concernenti la donazione e la distribuzione di prodotti alimentari e farmaceutici a fini di solidarieta' sociale e per la limitazione degli sprechi. (16G00179) (GU Serie Generale n.202 del 30-08-2016)*. Retrieved October 2, 2019, <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2016/08/30/16G00179/sg>
- Government Office for Science. (2017). *Food waste: A response to the policy challenge*. London: Government Office for Science.
- HM Government. (2018). *Our waste, our resources: A strategy for England*. London: Department for Environment, Food & Rural Affairs.
- House of Commons. (2017). *Food waste in England*. London: House of Commons Environment, Food and Rural Affairs Committee.
- House of Commons Library. (2016). *Food Waste: key facts, policy and trends in the UK*. Retrieved October 2, 2019, <https://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/CBP-7552>
- House of Lords. (2014). *Counting the Cost of Food Waste: EU Food Waste Prevention - 10th Report of Session 2013–14*. London: House of Lords European Union Committee.
- Légifrance. (2018). *LOI n° 2016-138 du 11 février 2016 relative à la lutte contre le gaspillage alimentaire (1)*. Retrieved October 2, 2019, <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000032036289&categorieLien=id>
- Local Government and Social Care Ombudsman. (2017). *Lifting the lid on bin complaints: learning to improve waste and recycling services*. Coventry: Local Government and Social Care Ombudsman.
- National Assembly for Wales. (2013). *Food Waste*. Retrieved October 2, 2019, <http://www.assembly.wales/Research%20Documents/Food%20Waste%20-%20Research%20note-07112013-251539/rn13-024-English.pdf>
- Northern Ireland Environment Agency. (2015). *Guidance - The Food Waste Regulations (Northern Ireland) 2015 December 2015*. Retrieved October 2, 2019, <https://www.daera-ni.gov.uk/sites/default/files/publications/doe/waste-guidance-food-waste-regulations.pdf>

- Resource Efficient Scotland. (2014). *What does our business need to do to comply with the Waste (Scotland) Regulations 2012?*. Retrieved October 2, 2019, https://www.pkc.gov.uk/media/22551/Resource-Efficient-Scotland-Waste-Scotland-Regulations-Leaflet/pdf/RES_Regs_Leaflet_Oct_2013.pdf?m=636098897630900000
- Sara Priestley. (2016). *Food Waste*. London: House of Commons Library.
- Trussell Trust. (2016). *Feeding Britain one year on: Update from The Trussell Trust*. Retrieved October 2, 2019, <https://www.trusselltrust.org/wp-content/uploads/sites/2/2016/01/Submission-to-Feeding-Britain-1-year-on-Trussell-Trust-final-1.pdf>
- United Nations Environment Programme. (2014). *Prevention and reduction of food and drink waste in businesses and households: Guidance for governments, local authorities, businesses and other organisations*. Retrieved October 2, 2019, <http://www.wrap.org.uk/sites/files/wrap/Prevention%20and%20reduction%20of%20food%20and%20drink%20waste%20in%20business%20and%20households.pdf>
- WRAP. (2009). *Household Food and Drink Waste in the UK-Final Report*. Banbury: WRAP.